

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

મેસર્સ હનિલ એરા ટેક્સટાઈલ્સ લિ.

વિરુદ્ધ

મેસર્સ પ્યુરોમેટિક ફિલ્ટર્સ (પી) લિ.

૧૬ એપ્રિલ, ૨૦૦૪

[એસ. રાજેન્દ્ર બાબુ અને જી.પી. માથુર, જસ્ટિસ]

સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮:

કલમ ૨૦(સી) અને ઓર્ડર VII, નિયમ ૧૦ - દાવો - કોર્ટનું અધિકારક્ષેત્ર - બાકાત રાખવા(exclusionary)ની કલમ ધરાવતો કરાર - કારણનો ભાગ બે જગ્યાએ ઉદ્ભવે છે - ઠરાવ્યું કે, કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને, કરારમાં ઉલ્લેખિત શહેરની અદાલતોના અધિકારક્ષેત્રને અન્ય તમામ અદાલતોને બાકાત રાખીને સીમિત કરવાનો સ્પષ્ટ ઇરાદો હતો.

દિલ્હીના ડિસ્ટ્રિક્ટ જજની કોર્ટમાં પર્યેઝ ઓર્ડર હેઠળ લેણાંની વસૂલાત માટેના દાવામાં, પ્રતિવાદી-અપીલકર્તાએ સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ની કલમ ૨૦, ઓર્ડર **VII** નિયમ ૧૦ અને કલમ ૧૫૧ હેઠળ યોગ્ય અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી કોર્ટ સમક્ષ યોગ્ય રજૂઆત માટે દાવો પાછો ખેંચવા માટે અરજી કરી હતી, જેમાં દલીલ કરવામાં આવી હતી કે, પર્યેઝ ઓર્ડરની શરતો મુજબ, જેના પર વાદી સંમત થયા હતા, કાયદાકીય કાર્યવાહી મુંબઈની કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રને આધીન હતી; અને તે શરત ઉપરાંત, માલના પુરવઠા માટેનો કરાર મુંબઈમાં પક્ષકારો વચ્ચે થયો હતો જ્યાં વાદી દ્વારા પ્રતિવાદીને એડવાન્સ ચુકવણી કરવામાં આવી હતી. વાદીએ દાવો કર્યો કે પ્રતિવાદી દ્વારા કાઢી આપવામાં આવેલ ફોર્મ સીટી-૩ મળ્યા બાદ, માલ દિલ્હીથી ટ્રાન્સપોર્ટર દ્વારા મોકલવામાં આવ્યો હતો અને આથી, કારણનો એક ભાગ દિલ્હીમાં ઉદ્ભવ્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અરજી ફગાવી દેવામાં આવી હતી અને હાઈકોર્ટ દ્વારા પણ અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. આથી, નારાજ થઈને, પ્રતિવાદીએ આ અપીલ દાખલ કરી.

અપીલ મંજૂર કરતાં, કોર્ટે ઠરાવ્યું કે:

વર્તમાન કેસમાં, કારણનો એક ભાગ દિલ્હી અને મુંબઈ બંને સ્થળોએ ઉદ્ભવ્યો છે; અને પર્યેઝ ઓર્ડરમાં એક કલમ પણ છે જે જણાવે છે કે ઓર્ડરથી

ઉદ્ભવતી કોઈપણ કાયદાકીય કાર્યવાહી મુંબઈની કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રને આધીન રહેશે; જોકે આ કલમ 'એકલા', 'માત્ર' અથવા 'ખાસ કરીને' જેવા શબ્દો દ્વારા યોગ્ય રીતે ઉલ્લેખિત નથી. ઓર્ડર પ્રતિવાદી દ્વારા મુંબઈમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો; તે ઓર્ડર મુંબઈમાં વાદીની શાખા કચેરી દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો, એડવાન્સ ચુકવણી પ્રતિવાદી દ્વારા મુંબઈમાં કરવામાં આવી હતી, અને વાદીના કેસ મુજબ, અંતિમ ચુકવણી મુંબઈમાં થવાની હતી તે હકીકતને ધ્યાને લેતા મુંબઈની અદાલતોના અધિકારક્ષેત્ર પૂરતું સીમિત રાખી અન્ય તમામ અદાલતોને બાકાત કરવાનો સ્પષ્ટ ઇરાદો હતો. તેથી, એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, દિલ્હીની કોર્ટ પાસે દાવાનો નિકાલ કરવાનો પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર નહોતો. [૩૩૭-બી-સી; ૩૩૮-બી-ડી]

હકમ સિંહ વિ. ગેમ્મોનો (ઈન્ડિયા) લિ., [૧૯૭૧] ૧ એસસીસી ૨૮૬, પર આધારિત.

એ.બી.સી. લેમિનાર્ટ પ્રા. લિ. વિ. એ.પી. એજન્સીસ, એઆઈઆર (૧૯૮૯) એસસી ૧૨૩૯, નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

સિવિલ અપીલ જ્યુરિસડિક્શન: સિવિલ અપીલ નંબર ૨૪૯૦/૨૦૦૪.

એફ.એ. નં. ૨૭૧/૧૯૯૮ માં દિલ્લી હાઈકોર્ટના ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના નિર્ણય અને આદેશથી.

અપીલકર્તાઓ માટે શ્રીધર વાય ચિતાલે, સુશ્રી દીપા સોમશેખર અને અભિજાત પી. મેઘ.

પ્રતિવાદી માટે સી.એસ.એન. મોહન રાવ (એનપી).

કોર્ટનો ચુકાદો જસ્ટિસ જી. પી. માથુર દ્વારા આપવામાં આવ્યો.

૧. પરવાનગી મંજૂર.

૨. આ અપીલ દિલ્લી હાઈકોર્ટના ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના ચુકાદા અને આદેશ વિરુદ્ધ છે, જેના દ્વારા ૨૮.૩.૧૯૯૮ ના રોજ એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, દિલ્લી દ્વારા ઓર્ડર VII નિયમ ૧૦ સીપીસી હેઠળ અપીલકર્તાની અરજી ફગાવી દેવાના આદેશ સામે અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

૩. અપીલકર્તા હનિલ એરા ટેક્સટાઈલ્સ લિમિટેડ, ન્યુ એરા હાઉસ, મોગલ લેન, માટુંગા (વેસ્ટ), બોમ્બેએ પ્યુરોમેટિક ફિલ્ટર્સ પ્રા. લિ. ૨૫/૧૦૦, યશવંત નગર, ગોરેગાંવ (ડબ્લ્યુ), બોમ્બે સાથે પર્યેઝ ઓર્ડર નં.

સીએ/૩૨/૯૫ તારીખ ૩૧.૫.૧૯૯૫ દ્વારા ૧૩૬ કોર્સ ફિલ્ટર્સ અને ૧૩૬ ફાઈન ફિલ્ટર્સના પુરવઠા માટે ઓર્ડર આપ્યો. પર્યેઝ ઓર્ડર નીચે મુજબની શરતો સાથે હતો:

"પ્રિય સાહેબ,

અમે નીચે સૂચિબદ્ધ સામગ્રી ભાગોનો ઓર્ડર આપવા માટે ખુશ છીએ જે અહીં પાછળ અને જો કોઈ હોય તો જોડાણો પરની શરતો, નિયમો અને સૂચનાઓને આધીન છે. કૃપા કરીને એક અઠવાડિયાની અંદર ડુપ્લિકેટ કોપી પર યોગ્ય રીતે સહી કરીને તમારી સ્વીકૃતિની જાણ કરો."

રકમના ત્રીસ ટકા એડવાન્સ તરીકે ચૂકવવામાં આવ્યા હતા. ડિલિવરી સૂચનાઓમાં ન્યુ એરા હાઉસ/પાતાલગંગા ફેક્ટરી ખાતે સામગ્રી પહોંચાડવાની કલમ હતી. પર્યેઝ ઓર્ડરમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે તે તેમાં ઉલ્લેખિત નિયમો અને શરતોને આધીન છે. કન્ડિશન નં. ૧૭ નીચે મુજબ છે:

"૧૭. અધિકારક્ષેત્ર:

ઓર્ડરથી ઉદ્ભવતી કોઈપણ કાનૂની કાર્યવાહી મુંબઈની કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રને આધીન રહેશે."

પ્રતિવાદીના જણાવ્યા મુજબ, તેણે સામગ્રી ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા લિ. મારફતે અપીલકર્તાને મોકલી હતી, પરંતુ તેની કિંમત ચૂકવવામાં આવી ન હતી. પ્રતિવાદી પ્યુરોમેટિક ફિલ્ટર્સ પ્રા. લિ., ૧૨, ડી.એસ.આઈ.ડી.સી. સ્કીમ-II, ઓખલા ઇન્ડસ્ટ્રિયલ એરિયા, ફેઝ-II, નવી દિલ્હી, એ તદનુસાર ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, દિલ્હીની કોર્ટમાં રૂ. ૩,૯૩,૩૪૪.૮૦ ની વસૂલાત માટે અને દાખલની તારીખથી ડેક્રિટલ રકમની વસૂલાતની તારીખ સુધી ૨૪ ટકા પ્રતિ વર્ષના દરે પેન્ડેન્ટે લાઇટ અને ભવિષ્યના વ્યાજ માટે દાવા નં. ૧૬૨/૧૯૯૭ દાખલ કર્યો. વર્તમાન અપીલમાં વિવાદ દિલ્હીની કોર્ટના દાવાનો નિકાલ કરવાના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રને લગતો છે અને દાવાની જરૂરી રજૂઆત ધરાવતી કલમ ૮ અહીં નીચે મુજબ પુનરાવર્તિત કરવામાં આવી છે:

"૮. કેસનું કારણ દિલ્હીમાં ઉદ્ભવ્યું છે, કારણ કે મંગાવેલ માલ પ્રતિવાદીને તેમના ટ્રાન્સપોર્ટર્સ મેસર્સ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પન. ઓફ ઇન્ડિયા લિ. દ્વારા પહોંચાડવામાં આવ્યો હતો, માલની કિંમત પ્રતિવાદી દ્વારા દિલ્હી ખાતે વાદીને ચૂકવવાની હતી અને આથી, આ માનનીય કોર્ટને વિવાદિત બાબતનો નિકાલ કરવાનો અને તેનો નિર્ણય કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે."

જ. અપીલકર્તા (દાવામાં પ્રતિવાદી) એ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ કલમ ૨૦, ઓર્ડર VII નિયમ ૧૦ અને કલમ ૧૫૧ સીપીસી હેઠળ અરજી કરી હતી કે દાવા

નં. ૧૬૨/૧૯૯૭ નો દાવો પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી કોર્ટ સમક્ષ રજૂઆત માટે પાછો ખેંચવામાં આવે, કે જેમાં દાવો દાખલ કરવો જોઈતો હતો. અરજીમાં મુખ્ય દલીલ એ હતી કે લોકલ પર્યેઝ ઓર્ડર નં. સીએ/૩૨/૯૫, તારીખ ૩૧.૫.૧૯૯૫ ની કલમ ૧૭ મુજબ, ઓર્ડરથી ઉદ્ભવતી કોઈપણ કાનૂની કાર્યવાહી બોમ્બેની કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રને આધીન રહેશે અને વાદીએ તે લોકલ પર્યેઝ ઓર્ડરના નિયમો અને શરતો સ્વીકારી હોવાથી, તે ઉપરોક્ત કલમ દ્વારા બંધાયેલ છે. એમ પણ દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ઉપરોક્ત કલમ ૧૭ ઉપરાંત, કોર્સ ફિલ્ટર્સ અને ફાઇન ફિલ્ટર્સના પુરવઠા માટેનો કરાર બોમ્બેમાં પક્ષકારો વચ્ચે થયો હતો અને રૂ. ૧,૧૬,૩૫૩.૪૪ ની એડવાન્સ ચુકવણી પ્રતિવાદી દ્વારા બોમ્બેમાં વાદીને કરવામાં આવી હતી. વાદી (પ્રતિવાદી) એ અન્ય બાબતો ઉપરાંત, એ આધાર પર જવાબ દાખલ કર્યો કે પ્રતિવાદીએ ફોર્મ સીટી-૩, બેરિંગ નં. સીસીઈએક્સ / કેપીએચઆઈઆઈ / એચઈટીએલ / ૯૫ / ૧૧૬ તારીખ ૧૩.૧.૧૯૯૬, જારી કર્યું હતું જેના દ્વારા પ્રતિવાદીએ દિલ્હીમાં વાદીના ફેક્ટરી પરિસરમાંથી મંગાવેલ માલને હટાવવાની પરવાનગી માંગી હતી અને આથી, દિલ્હીની કોર્ટને દાવાનો નિકાલ કરવાનો પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર હતો. વાદીએ પર્યેઝ ઓર્ડરની પાછળ છાપેલ નિયમો અને શરતો સ્વીકારી હોવાનો અથવા કલમ ૧૭ દ્વારા બંધાયેલ હોવાનો પણ ઇનકાર કર્યો. એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે દિલ્હીમાં વાદીના ફેક્ટરી પરિસરમાંથી સવાલવાળો

માલ દિલ્હીમાં પ્રતિવાદીના એજન્ટને ફોર્મ સીટી-૩ માંના પ્રમાણપત્ર હેઠળ પહોંચાડવામાં આવ્યો હતો.

૫. એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, દિલ્હીએ ઠરાવ્યું કે પ્રતિવાદી દ્વારા દાવા જવાબ દાખલ કરવામાં આવેલ ન હોવાથી, તેણે દાવામાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોના આધારે વિવાદનો નિર્ણય કરવો પડ્યો હતો અને ખાસ કરીને જ્યારે વાદીએ દાવો કર્યો હતો કે ફોર્મ સીટી-૩ ના આધારે માલ પ્રતિવાદીને દિલ્હીમાં પહોંચાડવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે દિલ્હીની કોર્ટને દાવાનો નિકાલ કરવાનો પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર હતો. આ આદેશ સામે અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના રોજ હાઈકોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

૬. આ બાબતે કોઈ વિવાદ નથી કે અપીલકર્તાએ ૩૧.૫.૧૯૯૫ ના રોજ પર્યેઝ ઓર્ડર નં. સીએ/૩૨/૯૫ દ્વારા વાદી (પ્રતિવાદી) પાસે ૧૩૬ કોર્સ ફિલ્ટર્સ અને ૧૩૬ ફાઇન ફિલ્ટર્સના પુરવઠા માટે બોમ્બે ખાતે ઓર્ડર આપ્યો હતો અને રૂ. ૧,૧૬,૩૫૩.૪૪ ની એડવાન્સ ચુકવણી પણ બોમ્બેમાં કરવામાં આવી હતી. દાવામાં કરવામાં આવેલ રજૂઆતો અનુસાર, અપીલકર્તા (પ્રતિવાદી) એ ફોર્મ સીટી-૩ મોકલ્યું અને ત્યારબાદ વાદીએ પ્રતિવાદીની સૂચનાઓ મુજબ, ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા મારફતે દિલ્હીમાં તેમની ફેક્ટરીમાંથી માલ

મોકલ્યો. મૂળ દસ્તાવેજો વાદીની શાખા કચેરી ૨૫/૧૦૦, યશવંત નગર, ગોરેગાંવ (ડબ્લ્યુ), બોમ્બે ખાતે મોકલવામાં આવ્યા હતા પરંતુ પ્રતિવાદીએ વાદીની શાખા કચેરીમાંથી દસ્તાવેજો પાછા લીધા ન હતા અને ગેરકાયદેસર રીતે અને અનધિકૃત રીતે ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા પાસેથી માલની ડિલિવરી લીધી હતી. આ રજૂઆતો દર્શાવે છે કે માલ ખરીદવાની ઓફર પ્રતિવાદી દ્વારા બોમ્બેમાં કરવામાં આવી હતી અને તે વાદીની શાખા કચેરી દ્વારા બોમ્બેમાં સ્વીકારવામાં આવી હતી. એડવાન્સ ચુકવણી પણ પ્રતિવાદી દ્વારા બોમ્બેમાં કરવામાં આવી હતી. આમ, કારણનો એક ભાગ બોમ્બેમાં ઉદ્ભવ્યો. વાદીના જણાવ્યા મુજબ, ફોર્મ સીટી-૩ મળ્યા બાદ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા લિ. મારફતે દિલ્હીથી માલ મોકલવામાં આવ્યો હતો, જે પ્રતિવાદી દ્વારા મોકલવામાં આવ્યો હતો. આ રીતે, વાદી દાવો કરે છે કે કારણનો એક ભાગ દિલ્હીમાં ઉદ્ભવ્યો.

૭. પર્યેઝ ઓર્ડરની કલમ ૧૭ ની અસર, જેમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે ઓર્ડરથી ઉદ્ભવતી કોઈપણ કાનૂની કાર્યવાહી મુંબઈની કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રને આધીન રહેશે, તેની ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં તપાસ કરવી પડશે. કલમ ૨૦ ની પેટા-કલમ (એ) અને (બી) હેઠળ, પ્રતિવાદીના રહેઠાણનું સ્થળ અથવા જ્યાં તે વેપાર કરે છે અથવા લાભ માટે કામ કરે છે તે કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રની સ્થાનિક મર્યાદા નક્કી કરે છે જેમાં દાવો દાખલ કરવાનો છે. કલમ ૨૦ ની પેટા-કલમ

(સી) માં જોગવાઈ છે કે જે કોર્ટના સ્થાનિક અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદામાં કારણ સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે ઉદ્ભવે છે તેમાં દાવો દાખલ કરવામાં આવશે. ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, વર્તમાન કેસમાં, કારણનો એક ભાગ દિલ્હી અને બોમ્બે બંને સ્થળોએ ઉદ્ભવ્યો હતો. હકમ સિંહ વિ. ગેમ્મોન (ઇન્ડિયા) લિ. ૧૯૭૧ (૧) એસસીસી ૨૮૬ માં, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે પક્ષકારો માટે કોર્ટને એવો અધિકારક્ષેત્ર સોંપવાનું ખુદ્દું નથી જે તેની પાસે કોડ હેઠળ નથી. પરંતુ જ્યાં બે અથવા વધુ કોર્ટોને સિવિલ પ્રોસિજર કોડ હેઠળ દાવો અથવા કાર્યવાહીનો નિકાલ કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે, ત્યાં તેમની વચ્ચેનો વિવાદ તેમાંથી એક કોર્ટમાં કરવામાં આવશે તેવો કરાર જાહેર નીતિની વિરુદ્ધ નથી. એવું પણ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે આવો કરાર કોન્ટ્રાક્ટ એક્ટની કલમ ૨૮ નો ભંગ કરતો નથી.

૮. એ.બી.સી. લેમિનાર્ટ પ્રા. લિ. વિ. એ.પી. એજન્સીસ એઆઈઆર ૧૯૮૯ એસસી ૧૨૩૯ (હેડનોટ ડી) માં તે જ પ્રશ્નની નોંધપાત્ર વિગતો સાથે તપાસ કરવામાં આવી હતી અને નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું:

"જ્યારે કોર્ટે બાકાત રાખવા(ouster)ની કલમને કારણે અધિકારક્ષેત્રના પ્રશ્નનો નિર્ણય કરવાનો હોય છે, ત્યારે બાકાત રાખવા(ousting)ના શબ્દ અથવા કલમનું યોગ્ય રીતે અર્થઘટન કરવું જરૂરી છે. ઘણીવાર શરત એવી હોય છે કે કરાર કોઈ ચોક્કસ જગ્યાએ થયાનું માનવામાં આવશે. આ

તે સ્થળની કોર્ટને તે કરાર પર અથવા તેનાથી ઉદ્ભવતા કોઈપણ વિવાદના સંદર્ભમાં અધિકારક્ષેત્ર માટેનું જોડાણ પરિબળ પ્રદાન કરશે. જોકે, તે અન્ય અદાલતોના અધિકારક્ષેત્રને આપોઆપ(ipsa facto) દૂર કરશે નહીં. જ્યાં બાકાત રાખવા(ouster)ની કલમ આવે છે, ત્યાં અન્ય અદાલતોના અધિકારક્ષેત્રને બાકાત રાખવામાં આવ્યો છે કે કેમ તે જોવું સુસંગત છે. જ્યારે કલમ સ્પષ્ટ, અસ્પષ્ટ અને વિશિષ્ટ હોય છે, ત્યારે કરારની સ્વીકૃત વિભાવનાઓ પક્ષકારોને બાંધશે અને જ્યાં સુધી ad idemની ગેરહાજરી ન દર્શાવી શકાય, ત્યાં સુધી અન્ય કોર્ટોએ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનું ટાળવું જોઈએ. બાકાત રાખવા(ouster)ની કલમના નિર્માણ અંગે, જ્યારે 'એકલા', 'માત્ર', 'ખાસ કરીને' અને તેના જેવા શબ્દોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે કોઈ મુશ્કેલી ન પાડે હોય. આવા શબ્દો વિના પણ યોગ્ય કિસ્સાઓમાં 'expressio unius est exclusio alterius' એકની અભિવ્યક્તિ બીજાને બાકાત રાખે છે તે મહત્તમ લાગુ કરી શકાય છે. યોગ્ય કિસ્સો શું છે તે કેસની હકીકતો પર આધાર રાખશે. આવા કિસ્સામાં, એક વસ્તુનો ઉલ્લેખ બીજાને બાકાત રાખવા સૂચિત કરી શકે છે. જ્યારે કરારમાં અમુક અધિકારક્ષેત્રનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવે છે, ત્યારે તેના સંચાલનમાંથી અન્ય તમામનો બાકાત રાખવાનો ઇરાદો આવા કિસ્સાઓમાં અનુમાનિત કરી શકાય છે. તેથી તેનું યોગ્ય રીતે અર્થઘટન કરવું પડશે."

એન્ગિલ ઇન્સ્ટ્રુક્શન્સ વિ. ડેવી એશમોર ઇન્ડિયા લિ. ૧૯૯૫ (૪)
એસસીસી ૧૫૩ માં આ દૃષ્ટિકોણનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું છે.

૯. કલમ ૧૭ કહે છે – ઓર્ડરથી ઉદ્ભવતી કોઈપણ કાનૂની કાર્યવાહી મુંબઈની કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રને આધીન રહેશે. આ કલમ કોઈ શંકા વિના 'એકલા', 'માત્ર' અથવા 'ખાસ કરીને' જેવા શબ્દો દ્વારા યોગ્ય રીતે ઉદ્દેશિત નથી. તેથી, વર્તમાન કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, મુંબઈની કોર્ટ સિવાયની અન્ય તમામ કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રને બાકાત રાખવામાં આવ્યો છે કે કેમ તે જોવાનું છે. ઓર્ડર પ્રતિવાદી દ્વારા બોમ્બેમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો; તે ઓર્ડર મુંબઈમાં વાદીની શાખા કચેરી દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો, એડવાન્સ ચુકવણી પ્રતિવાદી દ્વારા બોમ્બેમાં કરવામાં આવી હતી, અને વાદીના કેસ મુજબ, અંતિમ ચુકવણી બોમ્બેમાં થવાની હતી, તેથી મુંબઈની અદાલતોના અધિકારક્ષેત્રને અન્ય તમામ અદાલતોને બાકાત રાખીને સીમિત કરવાનો સ્પષ્ટ ઇરાદો હતો. તેથી, એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, દિલ્હીની કોર્ટ પાસે દાવાનો નિકાલ કરવાનો પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર નહોતો.

૧૦. પરિણામે, અપીલ સફળ થાય છે અને આથી તેને મંજૂર કરવામાં આવે છે. એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, દિલ્હીનો ૨૮.૩.૧૯૯૭ નો આદેશ જે

દિલ્લી હાઈકોર્ટના ૨૧.૧૨.૨૦૦૧ ના આદેશ દ્વારા સમર્થન પામ્યો હતો, તે રદ કરવામાં આવે છે. વાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલો દાવો બોમ્બેની સક્ષમ કોર્ટ સમક્ષ રજૂઆત માટે પરત કરવાનો આદેશ આપવામાં આવે છે. કોઈ ખર્ચ નથી.

અપીલ મંજૂર.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.